

บทที่ 9

ความผันแปรทางการเมืองของฝรั่งเศสปลายศตวรรษที่ 19-20

สมช้อต้ามาจักรที่ 2 ค.ศ. 1852-1870

ความยุ่งยากทางด้านการเมืองของฝรั่งเศสก็เหมือนเป็นสิ่งที่จะสั่นลงได้ยาก ผลกระทบการปฏิวัติปี 1848 ได้เปิดโอกาสให้นักเด้อจักรคนใหม่เข้ามายังกรุงประเทศ และจะนำประเทศไปสู่สมัยอาณาจักรเนกเช่นสมัยจักรพรรดินโปเลียนอีกรอบหนึ่ง อันเป็นความผันที่แฝงรันอยู่ในความคิดคำนึงของชาวฝรั่งเศส

หลุยส์โนปอลเย็นเป็นโกรสกษัติรัชแห่งยอรมันแลนด์ เป็นหัวหน้าของจักรพรรดินีโนปอลเย็น ได้รือว่าเป็นคนหัวใหม่ เนื่องจากเคยเข้าร่วมในขบวนการชาตินิยมและเสรีนิยมในประเทศต่าง ๆ น้อยครั้ง ก่อการคืบ ในปี 1831 ได้เข้าร่วมในขบวนการคอบนาริของอิตาลีทำการต่อสู้การปกครองของสันตปาปาในโรม ชาวอิตาลีกับต้องหอบหนึ่งการจับกุมของทหารชาวอสเตรียแทนเจ้าตัวไม่รอด และยังได้ว่าเป็นบุคคลที่รัฐบาลฝรั่งเศสไม่พึงประทอน ถึงกระนั้นในระหว่างที่ถูกขับไล่ออกจากฝรั่งเศส หลุยส์โนปอลเย็นยังคงไม่ละความพยายาม ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการทหารหลายเล่ม จนกลายเป็นที่ชื่นชมในกองทัพฝรั่งเศส ค.ศ. 1836 หลุยส์โนปอลเย็นพร้อมด้วยพระคพวงจำนวนไม่นานก็ได้พยายามลอบเข้ามา ก่อการในฝรั่งเศสอีก (garrison of Strasbourg) แต่ก็ยังคงประสบความล้มเหลว จนถูกจับกุมและถูกเนรเทศไปยัง奥地ริกาในที่สุด

ค.ศ. 1840 หลุยส์โนปเลียนถูกข้ามในฝรั่งเศสอีกรัชสมัยนี้ โดยได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้นิยมจักรพรรดิน์โนปเลียน แผนการนี้ยังคงผิดพลาดจึงถูกจับกุม แต่พระราชนูบานหลุยส์พิลลิป ในขณะนั้นมีนโยบายที่ไม่ต้องการเอาเรื่องกับพระองค์ จึงเพียงแต่กักบริเวณไว้ที่ Ham เท่านั้น ในระยะนี้เองทำให้พระองค์มีเวลาพอดีจะศึกษาเกี่ยวกับน้ำยาทางสังคมและแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ-ของประเทศตามโครงการของพระองค์รู้จะเข้าพัฒนาที่ดินที่รกร้างว่างเปล่า จะพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำตาล (นีก) ทางด้านสังคมรัฐบาลก็จะช่วยเหลือคนจน จึงไม่เป็นที่สงสัยว่าทำในประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งรวมกรุงริจชั่นขอบพระองค์มาก นอกเหนือแล้วพระองค์ยังได้วางแผนปฏิรูปกองทัพคึกคัก

บี 1846 พระองค์ทรงตัดหนีออกจากที่คุณชังไปยังอังกฤษ และในช่วงนี้เองที่พระองค์ได้เข้าร่วมในขบวนการชาติวาย พระองค์พำนักอยู่จนถึงปี 1848 เมื่อมีการปฏิวัติเกิดขึ้นพระองค์จึงกลับเข้ามาในฝรั่งเศสอีกราวหนึ่ง และอดีตในเดือนมิถุนายนรัฐบาลได้ประกาศยกเลิกกฎหมายที่ต้านคระ谷สันโนไปเลียน พระองค์จึงมีสิทธิ์เติมที่ที่จะพำนักอยู่ในฝรั่งเศส ตลอดจนสามารถเข้าร่วมในขบวนการเมืองได้เต็มที่ ดังนั้นมีการเลือกตั้งหัวไว้ พระองค์จึงเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่สมควรเข้าแข่งขัน พระองค์ทรงมีโอกาสติดเนื้อจากไม่มีผู้แข่งขันคนใดแม้แต่ทีละเสี้ยวใจคิดว่าพระองค์จะเป็นคู่แข่งที่น่ากลัว ซึ่งเป็นการคำนวณที่พิศ ข้อของหลุยส์ปีเพลียนในทศวรรษของชนชั้นกลางคือความมีระเบียบและกฎหมายที่มีประสิทธิภาพสำหรับคนยากจนชาวนา หรือกรรมกรคือการปฏิรูปสังคม และสำหรับกลุ่มทหารคือความเกรียงไกร มิใช่แต่เพียงชั้นการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเท่านั้น ยังชั้นในการแข่งขันเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีโดยได้คะแนนเสียงทั้งหมดอีกด้วย กัลวาคีอี Cavaignac ผู้มีชื่อเสียงจากการปราบความวุ่นวายได้คะแนนเสียงเพียง ๑๕ ล้าน Ledru-Rollin ตัวแทนจากกลุ่มหัวรุนแรงได้คะแนนเสียง ๓ แสน ๗ หมื่น ส่วน Lamartine นักพูดที่เคยเกือบคุ้มปารีสไว้ได้นั้นได้คะแนนสนับสนุนเพียง ๑ หมื่น ๗ พันเสียง ในขณะที่หลุยส์ปีเพลียนได้เสียงถึง ๖๕ ล้าน พระองค์จึงเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1848

หลุยส์ปีเพลียนมีอักษรณะที่ต้องอาศัย ร่าเริง มีอ่านยาอย่างเร้นลับ และเห็นอิสึ่งอื่นได้ ก็คือคนฝรั่งเศสilmความเจ็บปวดที่จักรพรรดินีไม่เลียนเคยนำมาให้ จ้าได้แต่เพียงความรู้ ใจนั้น ชัยชนะ และเกียรติยศที่รับมือไกลของฝรั่งเศส ข้อนี้ไม่เสียงจังเสียงนันดร์ชั้ง แต่ถึงกระนั้นก็มิได้หมายความว่าถ้าไม่แพ้อยู่ชื่อนี้ไม่เสียงพระองค์จะไม่ได้รับเลือก คนฝรั่งเศสเบื้อรัฐบาลก่อมา กิตหัวงมา จากการปฏิวัตินี้ 1848 และกำลังมองหาคนใหม่ ในเมื่อพระองค์ได้เสนอตัวชิงคืนนิยมชั้นกรรมการต้องการ เสนอความยังไหอยู่ของฝรั่งเศสให้กับผู้ยังห้าม และจะให้ความนั่นคงแน่นอนภายใต้รัฐบาลที่แข็งแกร่ง ชาวฝรั่งเศสกำลังต้องการผู้ปักครองที่เข้มแข็งทั้งใจและกายเพื่อจะมาปกป้องมิให้ผู้ร้ายเกิดขึ้นอีก ดังนั้นถึงอย่างไรพระองค์ก็คงจะได้รับเลือกตั้ง

ในระหว่างที่หลุยส์ปีเพลียนดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีช่วงแรก พระองค์พยายามสร้างชื่อเสียงอย่างเต็มที่อาทิเช่น เมื่อทางรัฐบาลระบุว่ากรรมกรจำนวน 3,000,000 คนอยู่ในช่ายที่ไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเนื่องจากกฎหมายได้ระบุว่าคนที่จะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะต้องอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี ดังนั้นเมื่อปีเพลียนได้ต่อสู้ให้ได้สำเร็จ จึงได้รับความนิยมจากกลุ่มชนชั้นต่ำมาก พระองค์ตรัสเครื่องแผนการณ์อย่างรอบคอบ เนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ระบุว่าประธานาธิบดีไม่มีสิทธิจะได้รับการเลือกตั้งซ้ำ พระองค์ไม่สามารถจะหลุดจากตำแหน่งสูงสันนี้ได้ใน

ปี 1852 เนื่องจากความทะเยอทะยานส่วนตัว และหนี้สินที่มากมาย แต่ในขณะที่พระองค์วางแผนอยู่ สมาชิกสภาบังคับที่ไม่ชอบพระองค์ก็วางแผนที่จะกำจัดประธานาธิบดีเช่นกัน เช่น ที่แอพูค่าว่า “Before a month is up, we will have Louis Bonaparte under lock and key”

ประธานาธิบดีเป็นผู้เริ่มลงมือก่อการ政變 (coup d'etat) เมื่อเวลา 10 นาฬิกา ของคืนวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1851 ซึ่งตรงกับวันฉลองประจำปี ตำรวจจำนวน 78 คน ที่วางแผนมาจุดต่าง ๆ ตามแผนได้เข้าจับกุมผู้ต้องดำเนินการเมืองสำคัญ ๆ 78 คน หลังจากนั้นเอง กองทัพก็ได้เข้ายึดจุดยุทธศาสตร์ต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ถูกบังคับให้ออกข่าวว่ายังคงการเปลี่ยนแปลงดำเนิน ของประธานาธิบดี เพียงช้าลงกวันรุ่งขึ้น เมื่อชาวปารีสคนขึ้นมา ก็ได้พบว่าหลุยส์โน้บลีย์ส์น์ไปเลียนเป็นผู้ ต้องดำเนินการเสียแล้ว หลุยส์ทรงประกาศขยายเวลาการต่อสู้ แต่ ก็ถูกปราบลงได้ในเวลาอันสั้น ปรากฏว่ามีคนถูกจับกุมถึง 27,000 คน และอีก 10,000 คน ถูกขับไล่ ออกนอกประเทศ

เมื่อมีการให้ออกเสียงประชามติ ผลปรากฏว่าหลุยส์โน้บลีย์ส์น์ไปเลียนได้เสียงสนับสนุนถึง 7,400,000 เสียง ในขณะที่มีเสียงค้านเพียง 600,000 เสียง เท่ากับเป็นไปตามความคาดหมาย พระองค์ถึง กับทรงประกาศว่า ชาวยุโรปต้องรักษาความสงบเรียบร้อย ถึงจะเปลี่ยนแปลงกฎหมายแต่ก็เพื่อจะทำให้ถูก ต้องขึ้น วันที่ 2 ธันวาคม ปี 1852 สาธารณรัฐที่ 2 ฉบับสอง และสมัยอาณาจักรที่ 2 ก็เริ่มต้นขึ้น อดีตประธานาธิบดีหลุยส์โน้บลีย์ส์น์ไปเลียน สถาปนาตนเองเป็นพระเจ้าในปีเดียวกันที่ 3 และได้ให้มีการออก เสียงประชามติกันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันอำนาจของพระองค์ พระองค์ได้เสียงสนับสนุนมากขึ้นมา เป็น 7,800,000 เสียง เสียงค้านน้อยลงเหลือเพียง 250,000 เสียง แต่สถิติของผู้ไม่ออกเสียงเพิ่มขึ้น มาเป็น 2,000,000 เสียง

เป็นที่แน่นอนว่ารัฐสภาจะต้องถูกกลดอำนาจลงให้เหลือเพียงเล็กน้อย ยิ่งกว่านั้น ชุมนุมทาง การเมืองตลอดจนสมาคมต่าง ๆ ถูกสั่งห้าม หนังสือถูกเก็บภาษีอย่างหนัก นั่นคือถูกห้ามที่รัฐบาลเข้า มาอยู่ เกี่ยวกับมีผลให้ฝ่ายตรงข้ามมีกำลังต่อต้านอ่อนลงทุกขณะ แต่พระองค์พัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ ลักษณะเด็ดขาดของทรงกุศิธรรมของพระเจ้าในปีเดียวกันที่ 3 มิใช่ของใหม่ พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 โคลเบอร์ตและจักรพรรดิโน้บลีย์ส์น์ไปเลียนเคยทำมาแล้ว สิ่งแปลงอยู่ที่ว่ามาอยู่ในช่วงเวลาที่เข้าเกินไป บุคคลิก ของโน้บลีย์ส์นองได้หลายอย่าง เป็นคนมีสายตาใกล้ มีความทะเยอทะยานแต่เป็นบุคคลที่ลืกกลับไม่มี ความสามารถเข้าใจได้ ซึ่งก็เป็นข้อแก้ตัวที่ดีเมื่อทำอะไรผิดพลาดหรือแสวงท่าทีลังเลตัดสินใจไม่ได้ พระองค์ทรงครัวสว่า “พระองค์ไม่รังเกียจที่จะมีระบบการเลือกตั้งทั่วไป แต่ปฏิเสธที่จะมีชีวิตอยู่โดย

“ขึ้นกับสีงัน” Albert Guérard วิจารณ์ว่า สมัยอาณาจักรที่สองเป็นสมัยบุกเบิกที่จะมาสู่ “Caesarian democracy”

ฝรั่งเศสมีอาณาจักรที่สองได้ปฏิรูปประเทศในหลายด้าน ปรับปรุงแหล่งเรื่องโรม ซ้อมเชมดันหนทางที่ชำรุดและสกปรก สร้างถนนขึ้นใหม่ ขยายเส้นทางคมนาคมไม่ว่าจะเป็นทางน้ำ ถนน หรือทางไฟ ตลอดจนการโทรเลขก็ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง จนด้านเศรษฐกิจมีสภาพดีขึ้นมากและสภาพกรรมการดีขึ้นมาก จนมีผู้กล่าวถึงโนเปเลียนว่าเป็น “Saint-Simon on horseback” ตัวพระองค์เองก็ตรัสเสมอว่า พระองค์เป็นนักสังคมนิยม แต่นั้นไม่ได้หมายความว่าความจริงใจแล้ว พระองค์ต้องการจะเปลี่ยนบุคคลของพระองค์ให้เป็นสัวร์คุของกรรมการ

การต่างประเทศ พระเจ้าโนเปเลียนที่ 3 ได้ชื่อว่ารักสันติภาพ นำความร่าวยสมบูรณ์ พุ่งสุขและสันติมาให้แก่ฝรั่งเศส แต่พระองค์เป็นนักเพดจ์การที่ขาดจิตใจแบบนักการทหารที่เข้มแข็ง เช่นที่จักรพรรดินโปเลียนลุงของพระองค์ทรงมี การผิดพลาดด้านนโยบายต่างประเทศ และความไม่ช้านาญการด้านการรบ ฝรั่งเศสจึงก้าวเข้าสู่ความหายนะ การเผชิญภัยในเรื่องการต่างประเทศเริ่มขึ้น ในสังคมไร้ความเมีย ซึ่งก็ยังนับว่าประสบความสำเร็จ (ดูจากบทที่ 8) ความผิดพลาดของพระองค์มา ปรากฏให้เห็นในนโยบายเกี่ยวกับอิตาลี

การแทรกแซงในอิตาลี โนเปเลียนที่ 3 ได้ชื่อว่าเป็นแซมเปี้ยนของพวกราดินิยม พระองค์ทรงเคยเข้าร่วมในขบวนการคอบานาริ บัญหานีจุบันคือจะเข้าช่วยขบวนการชาตินิยมอิตาเลียน ให้ทำการรวมประเทศได้ โดยที่จะไม่ทำให้อิตาลีกล้ายเป็นเพื่อนบ้านที่แข็งแกร่ง และจะไม่ทำให้ฝ่าย แคಥอลิกในฝรั่งเศสไม่พอใจ (เพราะเท่ากับบูลลังอ่านจันสันปาปา) ตลอดจนจะหลีกเหลี่ยมการ ถูกแทรกแซงจากมหาอำนาจอื่นได้อย่างไร ถึงจะมีบัญหานีเข่นนี้พระองค์ก็จำเป็นต้องกระทำการอย่าง หนึ่งอย่างใดลงไปบ้าง เพราะมิฉะนั้นจะทำให้พวกราดินิยมในฝรั่งเศสไม่พอใจ พระองค์พยายามจะ เอาใจทั้งสองฝ่ายไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเสรีนิยมหรือกลุ่มศาสนา แต่ปรากฏว่าแทนที่พระองค์จะทำให้ทั้งสอง ฝ่ายพอใจกลับถูกกล่าวเป็นเรื่องเลวร้ายลง ที่จริงพระองค์เริ่มให้ความช่วยเหลือแก้อิตาลีมาตั้งแต่อยู่ในตำแหน่งประธานาริบินดีในปี 1848 แล้ว โดยช่วยฝ่ายสันติปาปต่อสู้กับมาซินิและกาลิบลัดผู้ต้องการจะ ก่อตั้งสาธารณรัฐโรมันพระองค์ทรงทำไปเพื่อเอาใจพวกราดินิยมในฝรั่งเศส แต่ในขณะเดียวกันก็พยายาม กดดันสันติปาปให้ดำเนินนโยบายเสรีนิยม เพื่อเอาใจกลุ่มคือด้านพระ หลังจากปี 1848 พระองค์ มาถดความสนใจไปชั่วคราว ถึงแม้ทางอิตาลีจะพยายามทابกามมาก็ตาม อาทิ การที่คว้าร์ได้ส่ง กองทัพเข้ามาช่วยฝรั่งเศสในสังคมไร้ความเมีย เมื่อมาถึงการประชุมสันติภาพที่ปารีส และคว้าร์ได้ พูดขอความช่วยเหลือ พระองค์ก็ยังไม่ตัดสินใจอย่างใด จนถึงปี 1858 เมื่อนักชาตินิยมอิตาเลียนรื้อ

ออร์ซินี (Orsini) ได้พยายามสอบสังหารพระองค์ พระองค์จึงได้ตัดสินใจให้ความช่วยเหลือแก่อิตาลี แต่ก็ไม่ได้ช่วยด้วยตนเอง ซึ่งก็ทำให้พระองค์เสียชีวิปปหอบสมควร (อ่านเพิ่มเติมจากบทที่ 6)

การแทรกแซงในเม็กซิโก การแทรกแซงในเม็กซิโกเป็นเหตุการณ์อิกระการทันทีที่ก้าวให้คนโนไปเลียนที่ 3 ตกค่าลง เหตุเกิดขึ้นเมื่อรัฐบาลปฏิวัติของสาธารณรัฐเม็กซิโกได้เพิกเฉยที่จะจ่ายหนี้สินยังกว่าเน้นยังปฏิเสธแม้จะจ่ายดอกเบี้ยแก่ผู้ถือหุ้น บรรดาประเทศเจ้าหนี้อันประกอบด้วยฝรั่งเศส อังกฤษ และสเปนได้ตกลงกันที่จะใช้กำลังเข้าจัดการกับเม็กซิโก แต่เมื่อได้รับการใช้หนี้แล้ว อังกฤษและสเปนได้อ่อนกำลังออกไป ในขณะที่ฝรั่งเศสมิได้ทำเช่นนั้นด้วย พระองค์ทรงปฏิบูรณ์ตามคำขอร้องของ Eugenie และฝ่ายศาสนานา และด้วยความต้องการของพระองค์เองที่จะแสดงให้ปรากฏว่า อาณาจักรที่สองของฝรั่งเศสเป็นสมัยของความยิ่งใหญ่ เพื่อกู้ชื่อเสียงที่เสียไปครั้งนโยบายอิตาเลียนกลับคืนมาเป็นอันว่าฝรั่งเศสมีนโยบายจะล้มรัฐบาลปฏิวัติซึ่งเป็นรัฐบาลที่ต่อต้านทางศาสนา และจะก่อตั้งอาณาจักร์แคಥอลิกขึ้นโดยจะมีอาชีวะดึกแม็กซิมิเลียน (Archduke Maximilian) พระอนุชาของจักรพรรดิฟรานซิสโจเซฟแห่งออสเตรียเป็นประมุข แต่รัฐบาลเม็กซิโกไม่ได้อ่อนแอดังที่คิด การต่อสู้จึงกินเวลาขยานานซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายจะสูงตามไปด้วย ดังนั้นเมื่อสหราชอาณาจักรแซง จักรพรรดิจึงถูกเป็นข้ออ้างอ้อนตัวออกไปจากส่วนราชการแห่งนี้

พิรุณการเมืองใหญ่ๆ ในฝรั่งเศสแสดงปฏิกริยาไม่พอใจ พวกเสรีนิยมกล่าวโจมตีว่าพระองค์ทำอะไรเสียจันเกินไป ฝ่ายแครหอลิกกล่าวว่าพระองค์ยกเลิกนโยบายแทรกแซงเม็กซิโกเร็วเกินไปและยังเมื่อพระเจ้าแมกซิมิเลียนถูกฝ่ายเม็กซิกันฆ่าตาย ชื่อเสียงของพระองค์จึงยังดกต่ำลงอีก กล่าวได้ว่าฐานะของพระองค์ภัยในประเทศไม่ดีนัก ทั้งนโยบายอิตาเลียนและเม็กซิกันไม่มีใครพอใจ ยังกว่านั้นนโยบายเศรษฐกิจของพระองค์ยังไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง การสไตร์คิ่งเกิดขึ้นเพื่อเรียกร้องเสรีภาพ ทางเมืองรวมทั้งแนวความคิดเรื่องสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ก็แพร่หลายขึ้น พระองค์ทรงพยายามตอบรับข้อเรียกร้องเหล่านี้เป็นอย่างดี อนุญาตให้มีการชุมนุมทางการเมืองมากขึ้น ให้เสรีภาพทางการพิมพ์อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน อนุญาตให้จัดตั้งสหพันธ์กรรมกรขึ้นได้ และรัฐสภาที่มีอำนาจมากขึ้น อาทิเช่นในปี 1870 รัฐมนตรีจะได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากรัฐสภา และการทำงานยังรับผิดชอบโดยตรงจากสภา ฉะนั้นในตอนปลายสมัยของพระองค์ ฝรั่งเศสมีได้มีระบบของการปกครองแบบเด็ดขาด แต่เป็นระบบของการปกครองแบบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ

Franco-Prussian War ค.ศ. 1870—1871 และแล้วนั้นของการสั่นสุดของอาณาจักรก็มาถึง สัญญาณเริ่มปรากฏตัวแล้วครั้งสุดท้ายเด่นมาก และสังคมจะโคลา กรณีพิพาทด้วยความคือกรณีสิ่งที่สืบราชสมบัติสเปน จึงแม้พระเจ้าวิลเลียมแห่งปรัสเซียจะทรงยินยอมให้อภิดิชัยของพระองค์สละคำ

แทน่งษัตริย์เป็น แต่คพระรัฐบาลของฝรั่งเศสและโดยส่วนพระองค์ของโนไปเลียนต้องการจะแสดงให้โลกประจักษ์ถึงเกียรติศักดิ์ของฝรั่งเศสว่าเป็นมหาอำนาจ ฝรั่งเศสกลับนีบให้พระเจ้าวิลเดียมให้คำสัญญาแบบถาวร นั่นคือที่มาของ Elms Telegram อันเลื่องชื่อ และส่งความระหัวงฝรั่งเศสกับปรัสเซียก็ถูกเป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ (ดูเพิ่มเติมจากบทที่ 6)

สมัยของพระเจ้านโปเลียนที่ 3 เริ่มต้นมาจากการปฏิวัติก้าญจน์ลงด้วยการปฏิวัติสมัยอาณาจักรที่ 2 เป็นสมัยรวมระหัวงเผด็จการกับปะชาธิปไตย สนับสนุนขบวนการชาตินิยมในต่างประเทศ แต่ต่อต้านขบวนการชาตินิยมในประเทศไทย ไฟหางสันติภาพสมัยของสันติสุขภายใต้ความต่ออุดมไปด้วยสังคมในต่างแดน การขัดแย้งต่างๆ เหล่านี้นักประวัติศาสตร์วิจารณ์ว่าเป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากโนไปเลียนการที่พระองค์เป็นนักผู้ที่พยายามแสวงหาตัวเอง เป็นนักปฏิรูปและปฏิกริยาเป็นคนมีความคิดสืบเชิงและตื้นเขินจึงทำให้อาณาจักรที่ 2 ถึงจุดจบ.

สมัยสาธารณรัฐที่ 3

สาธารณรัฐที่ 1 และ 2 ของฝรั่งเศสเป็นผลลัพธ์จากการปฏิวัติ แต่สาธารณรัฐที่ 3 กำเนิดมาจากการพ่ายแพ้สงครามกับเยอรมัน ระหว่างค.ศ. 1870—1914 จึงเป็นสมัยของความยุ่งยากความวุ่นวายครั้งแรกสินเนื่องมาจากการสังคมกับต่างประเทศ และมาต่อด้วยการจลาจลภายในของคอมมูนแห่งปารีส ความขัดแย้งกันจะมีอยู่เกือบทุกสถานที่ กลุ่มนิยมกษัตริย์ขัดแย้งกับกลุ่มนิยมรัฐสภา กับแสวงหาอาณาจักรขัดแย้งกับผู้ไม่เห็นด้วย ความไม่สงบอยู่กันระหว่างรัฐและสถานที่ศาลา หรือนายทุนกับกรรมกร เป็นต้น และในช่วงระยะเวลาตั้งกล่าววันขบวนการสังคมนิยมต่างๆ ทั้งอย่างอ่อนและรุนแรง (คอมมิวนิสต์หรือเซ็นติคาลลิสต์) ขยายขอบเขตการทำงานอย่างกว้างขวาง ถึงขั้นมีการจัดรัฐบาลอิอกด้วยนักจากนั้นยังมีพลังชาตินิยมเรียกร้องให้แก้แค้นเยอรมัน เรียกร้องอัลชาส-ตอนรัตน์ (รวมทั้งบัซจัยทางเศรษฐกิจ) นำฝรั่งเศสกลับไปสู่ยุคแห่งความยิ่งใหญ่ อย่างไรก็ตามสมัยสาธารณรัฐที่ 3 ประเทศไทยฝรั่งเศสมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจจนเป็นที่สังเกตได้

ถึงแม้จักรพรรดินีโนไปเลียนที่ 3 จะถูกจับเป็นเชลยที่ชานในวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1870 และกองทหารฝรั่งเศสประสบความพ่ายแพ้ตลอดมา แต่จนถึงการพ่ายแพ้ที่เมืองเดือนตุลาคม ปี 1870 และปารีสถูกกองทัพชาติฝรั่งเศส แต่ยังไม่ได้หมายความว่าสังคมฝรั่งเศส—ปรัสเซียจะสงบลง แรมเบตต้า (Leon Gambetta) ผู้นำกลุ่มนิยมสาธารณรัฐได้หลบหนีออกไปจากปารีสเพื่อร่วมร่วมกำลังในชนบทอัลชาติสก์แต่สถานการณ์ยังคงไม่ดีขึ้น การพ่ายแพ้จึงเป็นที่รัฐบาลชุดใหม่หลักเลี่ยงไม่ได้

ได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้นอย่างเร่งรีบในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ และเพรเวสตานการณ์ที่วุ่นวายคนจึงมองข้ามความสำคัญของนโยบายการเมืองของพระคุณการเมืองต่างๆ ที่สมควรเข้าแข่งขัน หัวข้อที่นำมาใช้ในการหาเสียง คือ ทรงครามหรือสันติภาพ ฝ่ายอนุรักษ์นิยมเสนอญิดสิงค์ราวน์ ในขณะที่ฝ่ายสาธารณรัฐหัวรุนแรงเรียกร้องให้ทำสังคมรัตต่อไป ผลของการเลือกตั้งฝ่ายอนุรักษ์นิยมจึงได้คะแนนเสียงสนับสนุนท่วมท้น

รัฐสภาแห่งชาติมาประชุมกันครั้งแรกที่บอร์โด (Bordeaux) ในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ได้ตกลงเลือกอะดอลฟ์ ดิเออร์ (Adolphe Thiers) นักการเมืองผู้นิยมกษัตริย์สายอิริอองขึ้นเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลชั่วคราว พร้อมทั้งให้อำนาจเต็มที่ในการเจรจาสันติภาพกับปรัสเซีย ข้อเรียกวังของปรัสเซีย เรื่องอัลชาสโตร์น เงินค่าปฎิกรรมสังคม และการคงไว้ซึ่งกองทหารปรัสเซียในฝรั่งเศส เป็นสิ่งที่รัฐสภาตัดสินใจได้ แรมเบนด์และสมาชิกสภารัฐรุนแรงค่างๆ ได้อภิปรายเรื่องนี้กันอย่างเผ็ดร้อน แต่ในที่สุดก็จำต้องยอมรับ

ถึงดิเออร์จะมีอายุ 73 ปีในปี 1871 แต่ยังเป็นนักการเมืองที่มีเล่ห์เหลี่ยมรอบด้าน เป็นคนพูดเก่งมาก และยังมีชื่อเสียงดีจากการเป็นผู้นำคนหนึ่งในขบวนการรักชาติทำงานก่อการณ์ในระหว่างสังคมรัตต์ โดยที่ไม่ได้เอิร์นี่อย่างสนับสนุนพากชันชั้นกลาง ต่อต้านระบบการปกครองแบบสมบูรณ์ญาสิทธิราช และกลัวการจลาจล (จากชั้นชั้นต่ำ) ทั้งนี้เพราะมีประสบการณ์ของวัน June Days ในปี 1848 ในครั้งนั้นทำให้ดิเออร์มีความคิดแนวโน้มว่าคนที่มีทรัพย์สินเท่านั้นควรจะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ประการสุดท้ายดิเออร์ยังมีแนวความคิดนิยมกษัตริย์ของกีโซอยู่ด้วย จะนั้นหลังจากเห็นตัวสัญญาสันติภาพเสร็จรัฐบาลชั่วคราวซึ่งประกอบด้วยชนชั้นกลาง ชาวนาและกลุ่มนิยมกษัตริย์ซึ่งกลัวการจลาจลของชาวปารีสจึงตกลงใจย้ายที่ทำการของรัฐบาลไปที่แวร์ช้าย

การจลาจลภายในประเทศของคอมมูนแห่งปารีส จาก June Days ของปี 1848 เช่นกันพากกรรมการในปารีสก็มีประสบการณ์อย่างขมขื่น มองเห็นว่าพากชันชั้นกลางเป็นศัตรุตัวฉกาจ ยังไปกว่านั้นในสมัยอาณาจักรที่ 2 สิทธิของคนเหล่านี้ถูกจำกัด ต้องทำงานอยู่ในลักษณะขบวนการได้ดินมาตลอดเวลา เมื่อรัฐบาลย้ายมาอยู่แวร์ช้าย พากรีพับลิกันจึงเพิ่มความไม่พอใจใจมากขึ้นอีก ศูนย์พลังของคอมมูนอยู่ที่ชนชั้นกรรมกรซึ่งจะต้องเป็นเมืองใหญ่ๆ เช่นปารีส และการย้ายมาอยู่แวร์ช้ายเท่ากับเป็นการรอฟันการปกครองระบอบเก่าที่กลุ่มหัวรุนแรงเห็นว่าเป็นทรราชย์ ปฏิกริยาจึงเพิ่มมากขึ้นเมื่อรัฐบาลพยายามชาติในสายตาของพากรีพับลิกันได้ตัดตอนรายจ่ายให้น้อยลง เพื่อนำไปใช้หนี้ส่วนรวม ได้สั่งยุบกองทหารแห่งชาติเพื่อตัดตอนรายจ่าย แต่ทำให้มีคนว่า้งงานมากขึ้นและยังมารวมกัน

อยู่ในปารีสเป็นกลุ่มก้อน และเพราะอดีตเคยเป็นทหารซึ่งทางรัฐบาลจะส่งให้คืนอาชญาแล้ว แต่ยังคงมีอาชญาอยู่ในครอบครองอีกไม่น้อย จึงเป็นที่เชื่อแน่ว่าถ้าเกิดการจลาจลขึ้นเหตุการณ์จะมีลักษณะรุนแรง และเนื้อผลการเลือกตั้งปรากฏออกมากว่ากลุ่มนิยมชาติริบได้เสียงช่างมาก คนเหล่านี้จะมีความคิดว่าจะต้องป้องกันประเทศ เชิงทางสภานิติกรีบีมกองทัพไว้ต่อสู้ชั่นกัน

เพราะคนเหล่านี้มีอดีตเป็นทหารเก่า วิธีการต่อสู้จึงเป็นไปแบบมีชั้นเชิง มีใช้การจลาจลบนท้องถนนแบบนี้ 1793 หรือความวุ่นวายของพวกรัฐสภาแบบนี้ 1830 และ 1848 การต่อสู้ระหว่างคอมมูนกับกองทหารรัฐบาลเป็นไปอย่างรุนแรง ปรากฏว่าเพียงในระยะเวลาที่ 21—28 พฤษภาคม มีคนเสียชีวิตไปมากกว่า 15,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าที่เคยเกิดขึ้นในเดือนมิถุนายนของปี 1848 แม้แต่อาร์คบิชอปแห่งปารีสก็ยังถูกฆ่าตาย นอกจากนั้นยังมีการทำลายสถานที่ราชการต่าง ๆ อีกด้วย การต่อสู้ที่วุ่นแรงมากขึ้น จนปารีสมีอยหลุวที่สวยที่สุดแห่งหนึ่งของยุโรปปะคลุมไปด้วยหมอกควันของการต่อสู้ และมีเพียงแค่การพังพินาศของด้านวัตถุเท่านั้น สภาพทางด้านจิตใจต่อสู้อยู่ในสภาพที่ต้องการรักษาชั่นกัน ชนชั้นกรรมกรมีความรู้สึกเกลียดชังชนชั้นสูง ต้องการต่อต้านรัฐบาล แนวการเมืองแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ระหว่างขวาและซ้ายจัด และกลุ่มซ้ายจัดหันเข้าหาขบวนการต่อสู้ของมาร์คซ์ เป็นส่วนใหญ่ ยังไปกว่านั้นยังมีผลของการเมืองระหว่างประเทศ ทำให้บิสมาร์คสามารถดำเนินนโยบายทำให้ฝรั่งเศสอยู่โดดเดี่ยวได้เร็วขึ้น แต่ก็ให้ผลดีกับรัฐบาลฝรั่งเศสเหมือนกัน ชนชั้นสูงและพวกรู้ว่ามีความไม่ไว้วางใจสถานการณ์ จึงยินดีจ่ายเงินช่วยเหลืออิหรือเต็มที่ รัฐบาลจึงสามารถใช้หนี้สูงครามกับเยอรมันได้รวดเร็วกำจัดกองทัพทหารต่างชาติไปได้และฐานะของรัฐบาลก็มั่นคงยิ่งขึ้น

ผู้ดำเนินการในครั้งนี้ได้หมายความว่าเป็นผู้นิยมคอมมิวนิสต์หรือนิยมสังคมนิยม แต่เป็นพวกรุ่มปฏิวัติ มีทั้ง socialist, anarchist, utopians และ radical republicanist ต่างมีสายการทำงานต่างกันแต่ตรงกันอยู่ที่นิยมสาธารณรัฐ ต่อต้านรัฐสภานิติกรีบี และต่อต้านรัฐบาลที่แปรรูปชีวคนเหล่านี้มีความประรอดน้ำที่จะเห็นการอยู่ดีกินดี ความมั่นคง และความยุติธรรมเกิดกับกรรมการ นายทุนเล็ก ๆ ที่ลักษณะที่แท้จริงของคอมมูนแห่งปารีส คือ ศูนย์รวมของชนชั้นกรรมการชีพและชนชั้นกลางเขียนเดียวกับสภาระยะต้นของการปฏิวัตินี้ 1848 เพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม คอมมูนได้จัดการปกครองเอง จัดระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม เข่น ทำการจัดโครงสร้างการทำงานของกรรมการ เช่นเดียวกับโครงสร้างการโครงงานแห่งชาติของปี 1848 มีการออกมาตรการควบคุมราคาอาหาร และบังคับการค้ากำไรเกินควรคอมมูนแห่งปารีสมีนโยบายเป็นของคนเอง ต้องการจะมีรัฐสภาก็จะมีผู้ยบริหารจะรวมอำนาจทั้งสามไว้ด้วยกัน ซึ่งจะปกครองโดยกลุ่มนักปฏิวัติ หรือกรรมกรนั้นเอง (ไม่ต่างไปจากพวกลอเลเซวิค) คนเหล่านี้ยินยอมว่าถ้าทำได้สำเร็จจะทำให้ฝรั่งเศsex้าสู้คใหม่ เป็นไปตามหลัก

วิทยาศาสตร์ และจะมีแต่ผลลัพธ์ที่ดี สภาพใหม่จะเป็นการสืบสุกของการเรوار์ดอาเบรี่บนชนชั้นสูง จะเป็นรัฐสังคมนิยม แต่เนื่องจากสภาพยังไม่อำนวยนักในปี 1870 พวคคอมมูนก็พอใจจะแบ่งการปกครองเป็นหน่วยย่อย ๆ เช้าลักษณะกระจายอำนาจโดยแต่ละคอมมูนจะมีสิทธิปกครองตนเองอย่างเต็มที่ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็พังทะลายลงสิ้นในที่สุด

การจัดตั้งรัฐบาลสาธารณรัฐ

เกิดเป็นบัญหาว่าจะจัดตั้งรัฐบาลขึ้นในรูปใด รัฐบาลชุดของดิเออร์เป็นรัฐบาลชั่วคราว ตั้งขึ้นมาเพื่อทำสัญญาสันติภาพ แต่กลุ่มนิยมกษัตริย์ต้องการจะให้รัฐบาลชุดนี้ยังคงอยู่ต่อไป และตาม Rivet Law สถาแห่งชาติยังแต่ดึงดิเออร์เป็นประธานาธิบดี และสภายังมีอำนาจในการร่างรัฐธรรมนูญ ยังกว่านั้นยังมีท่าทีว่าคงจะไม่จัดตั้งระบบสาธารณรัฐ แต่เตรียมจะเป็นระบบกษัตริย์มากกว่า ซึ่งแม้แต่ดิเออร์ก็ไม่เห็นด้วยนัก ทั้ง ๆ ที่ดิเออร์ก็ไม่ไว้ใจประชาชนถ้าจะเป็นสาธารณรัฐ ทั้งชีวิตของดิเออร์เรียกได้ว่าเป็นพวนนิยมกษัตริย์ แต่เพรัววงจุดมุ่งหมายสุดยอดว่าจะซ้อมแซมประเทศทั้งด้านวัฒนธรรมและจิตใจ แนวการเมืองอะไร ๆ ที่ขัดกับควรพักไว้ก่อน จึงเห็นว่าควรจะยอมรับระบบสาธารณรัฐ “that form of government which divides us least” พร้อมกันนั้นดิเออร์ได้แสดงท่าทีให้เห็นแจ้งชัดว่า ถึงประเทศจะเป็นสาธารณรัฐ แต่นโยบายจะยังเป็นอนุรักษ์นิยม และได้พยายามขอร้องให้พระคพวงทำตามแต่พวนนิยมกษัตริย์ไม่พอใจมาก ยังคงยืนยันว่าระบบสาธารณรัฐมีลักษณะ “radicalism, anarchy และ moral chaos” เพราะฉะนั้นในปี 1873 สถาเจื่งออกเสียงต่อต้านประธานาธิบดี และดิเออร์ต้องลาออกจากตำแหน่งไป

นายพลแมกเมาณ์ (Marshal MacMahon) ผู้มีนโยบายข่าวจัดได้รับเลือกให้เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นคนถัดไป จึงมีแนวโน้มอ้างว่าระบบกษัตริย์อาจได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกรังหนึ่ง ในระยะนี้มีการอ้างสิทธิในราชบัลลังก์ 3 คนได้แก่ โอลรสองจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 ซึ่งมีพระชนม์ได้ 17 ปี กองต์ เดอปารีส (Comte de Paris) ผู้เป็นนัดดาของหลุยส์ ฟลีป์ และ กองต์ เดอ ชอมเบอร์ (Comte de Chambord) ผู้อ้างเป็นตัวแทนของราชวงศ์บูร์บองทางพระเจ้า查尔斯ที่ 10 ฐานะของทั้งสามองค์ไม่แตกต่างกันนัก ในที่สุดกลุ่มนิยมกษัตริย์ทุกกลุ่นว่าจะเลือกกองต์ เดอ ชอมเบอร์ขึ้นเป็นกษัตริย์ก่อน (เพราะไม่มีทายาท) และ กองต์ เดอ ปารีสจะอยู่ในฐานะรัชทายาท แต่เรื่องยังคงไม่จบสิ้นง่าย ๆ เมื่อชอมเบอร์ได้ปฏิเสธที่จะยอมรับรอง 3 สีเป็นสัญญาลักษณ์ของรัฐแทนที่จะใช้ธงสีขาว คุณเคน ฯ คล้ายกับว่าเป็นเรื่องไร้สาระ แต่สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่าชอมเบอร์ปฏิเสธที่จะยอมรับว่ารัฐสภาคืออำนาจเหนือพระองค์ พระองค์จะต้องปกครองอย่างมีอำนาจเต็มที่แบบสมบูรณ์ที่สุด

พิธิวิราช หรือไกต์เคียงกันนั้น พระองค์จะไม่ประนีประนอมกับการปฏิวิติ 1789 ถึงแม้กองท์ เดอ ปารีส จะยอมรับคำแนะนำแห่งกษัตริย์ในระบบรัฐสภาแบบอังกฤษ แต่ทุกอย่างสายเกินไป

การขัดแย้งกันของฝ่ายนิยมกษัตริย์เบ็ดซึ่งว่างให้กับกลุ่มริพับลิกัน กลุ่มริพับลิกันได้รวมตัวกันภายใต้การนำของแกลเมตต้า และทำการรณรงค์ต่อต้านกลุ่มนิยมกษัตริย์อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ แกลเมตต้ามีลักษณะของพวกโนบิเนียน แต่ก็พูดชูใจคนเก่งพอกัน นอกจากนี้ยังเชื่อมั่นในหลักการปฏิวิติใหญ่ของฝรั่งเศส เชื่อในพลังของกรรมการ แต่เขาก็เป็นผู้พูดชักจูงพรรคราชวัตให้เห็นถึงความในการใช้สันติวิธี ให้ใช้ทางสายกลางโดยรอให้ประเทศเป็นประชาธิปไตยเสียก่อน และวิจิค่อยแก้ไขแนวทางด้านสังคม และแกลเมตต้าได้รับการวิจารณ์ว่าเป็นนักการเมืองฉวยโอกาส เพราะเคยร่วมอยู่ในกลุ่มนิยมกษัตริย์มา ก่อน แต่แกลเมตต้าอ้างว่าเป็นเพรเวตันไม่ใช่นักการเมืองที่ยึดถือแต่ทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ต้องรัฐสภา แล้วล้อม และต้องเปลี่ยนนโยบายไปบ้างเพื่อให้เข้ากับสถานะการณ์ต่างๆ อย่างไรก็ตาม กล่าวได้ว่า แกลเมตต้าเป็นผู้มีอิทธิพลมากเพรเวตันอย่างของเข้าใช้สอดคล้องสัญญาสาธารณะรัฐที่ 3 โดยผ่านทาง เฟอร์ วอลเต็ค — รัสโซ และเคลมังโซ

ผลจากการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับปี 1875 พวกริพับลิกันได้รับเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังคงมีได้หมายความว่าสาธารณะรัฐได้ตั้งขึ้นแล้ว เพาะแม่แคมเมนยังคงมีภาระเป็นประธานาธิบดีอยู่ และพวกอนุรักษ์นิยมยังคุ้มเสียงข้างมากในสภาสูง มีกวนันกลุ่มริพับลิกันเองยังแตกแยกกันได้แก่ ริพับลิกันอิสยงขาว (Conservative republicans) เช่น ติเอร์ ริพับลิกันหัวปานกลาง และกลุ่มสุดท้ายริพับลิกันหัวรุนแรงที่อยู่ภายใต้การนำของแกลเมตต้า แต่ก็พอสรุปได้ว่าฝรั่งเศสคงเป็นสาธารณะรัฐหรือรูปการปกครองอื่นที่ใกล้เคียงกันนั้น

รัฐบาลฝรั่งเศสรูปแบบเป็นสาธารณรัฐในขณะที่ต่อต้านผู้นิยมสาธารณะ มีการปลดชั่ว-ราชการหัวรุนแรง ใช้วิธีการเชื้อเชิญเชือร์หนังสือพิมพ์ สมาคมต่างๆ ถูกกดขี่ และแม้แต่ในระยะสมัยเลือกตั้งรัฐบาลได้ดำเนินการดึงเสียงให้กับฝ่ายนิยมกษัตริย์ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสภा�ผู้แทนยังคงเป็นด้วยพวกริพับลิกันในขณะที่สภานิติบัญญัติกลุ่มนิยมกษัตริย์ (แต่เป็นเพรเวตต์ Assemblies กำหนดตัวไว้แล้ว) ตั้งนี้สภานิติบัญญัติ 1876 จึงสนับสนุนวุฒิสภา ผู้แทนเป็นริพับลิกัน ส่วนสภานิติบัญญัติและประธานาธิบดีตัดสุดจนขาดบริหารหั้งห่ำมดเป็นกลุ่มนิยมกษัตริย์ ประธานาธิบดีแม่แคมเมนพยายามใช้วิธีการประนีประนอมด้วยการแต่งตั้งจูลีส ซิมอน (Jules Simon) สมาชิกริพับลิกันเป็นรัฐมนตรี แต่ก็ไม่ได้ช่วยทำให้สถานการณ์ดีขึ้น สภานิติบัญญัติยังคงยืนยันว่าคุณธรรมรัฐจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภามิใช่ประธานาธิบดี ซึ่งนั้นเป็นกลโ居จึงต้องมาถึงมื้อยาหาเก่าที่ว่าประเทศจะเป็นระบบสาธารณะรัฐ หรือระบบกษัตริย์อิกรั้งหนึ่ง ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็มีเสียงสนับสนุนอย่างแข่งแกร่ง

ข้ออ้างแย้งระหว่างประธานาธิบดีกับสภากฎหมายในเดือนพฤษภาคม ของปี 1877 ประธานาธิบดีแมคเคนได้ยอมรับในลาอองของรัฐมนตรี จูลส์ ชั่ร์นง แต่สภากฎหมายไม่ยอมรับ ประธานาธิบดี จึงสั่งยุบสภាផัดวัยความเห็นชอบของสภางดงาม พวกรีพับลิกันจึงมีการเคลื่อนไหว กล่าวโโจนว่าการกระทำของประธานาธิบดีแมคเคนเป็นการรัฐประหาร และในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งครั้งใหม่ ทั้งสองฝ่ายต่างรณรงค์กันอย่างเต็มที่ ซึ่งผลของการเลือกตั้งถือแม้ผู้รีพับลิกันจะเสียเก้าอี้ไปบ้างแต่ยังคงคุณเสียงข้างมากในรัฐสภา และได้บังคับให้ประธานาธิบดียอมรับรัฐมนตรีที่สภากฎหมายให้ความไว้วางใจ ซึ่งผลจากครั้งนี้ ประธานาธิบดีจะไม่มีสิทธิ์สั่งยุบสภากฎหมายได้อีกเลย และเมื่อถึงการเลือกตั้งปี 1879 ผู้รีพับลิกันได้เสียงข้างมากในสภางดงามประธานาธิบดีแมคเคนจึงต้องลาออกจากตำแหน่ง และจูลส์ เกรเว (Jules Grevy) เข้ารับตำแหน่งแทนฝรั่งเศสจึงประกาศยินยอมการเป็นสาธารณรัฐอีกครั้งหนึ่ง ได้ประกาศให้วันที่ 14 กรกฎาคม เป็นวันที่รัฐลึกของชาติ และสั่งย้ายที่ทำการของรัฐบาลจากแวร์ชายน้ำมายังปารีส

รัฐธรรมนูญปี 1875 ถ้าดูกันแบบพิวเพินรูปการปกครองสาธารณรัฐของฝรั่งเศสเป็นไป เช่นเดียวกับของสหรัฐอเมริกา แต่สหรัฐอเมริกามีลักษณะเป็นสหพันธ์รัฐแบบกระจายอำนาจ ในขณะที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีลักษณะรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง และมีลักษณะเป็นระบบ.govตั้งแต่ตั้งแต่ รัฐธรรมนูญมากกว่าภายใต้ชื่อสาธารณรัฐที่ 3 ประเทศไทยคุณแบ่งการปกครองออกเป็นจังหวัด (Department) โดยผู้บริหารระดับจังหวัดยังเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยตรงมาจากรัฐบาลกลาง ถึงแม้ ในแต่ละจังหวัดจะมีสภาร่างกฎหมายได้มีเทศบาลตามกฎหมายปี 1884 ซึ่งได้กำหนดว่าทั้งนายกเทศมนตรี และสภาเทศบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้ง แต่ทุกระดับบริหารยังคงต้องรับนโยบายและคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่นั้นเอง

ประธานาธิบดีผู้ดัดรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยสภาร่างชาติ (สภางดงามและสภานิติบัญญัติ) และจะอยู่ในตำแหน่งได้ワะละ 7 ปี ทั้งนี้ก็เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่ว่าถ้าจะใช้การเลือกตั้งโดยประชาชน จะทำให้เกิดความอำนาจใจได้อีกแบบหลุยส์ปีเตียน และยังก่อวั่นนัยังระบุหัวມิให้เชือสายกษัตริย์ฝรั่งเศสเข้าสมัครแข่งขันอีกด้วย ออำนาจของประธานาธิบดีตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่กล่าวได้ว่ามีอยู่เจ็ด กล่าวคือ ไม่มีอำนาจจับยังกฎหมายอย่างแท้จริง กฎหมายทุกฉบับที่จะนำออกมายังต้องเข็นชื่อร่วมกับรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง การแต่งตั้งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ต้องขึ้นอยู่กับ ค.ร.ม. ถึงแม้ว่าประธานาธิบดีจะเป็นผู้เข็นชื่อนุมัติ大臣 ประธานาธิบดีจะยุบสภากฎหมายก่อน วาระก็ได้แต่ต้องอยู่ในความยินยอมข้างสภางดงาม (แต่หลังจากปี 1877 ที่ประธานาธิบดีแมคเคนสั่งยุบ

สภาพแล้วก็ยังไม่เคยมีประธานาธิบดีคนไหนใช้อำนาจนี้อีก) นิพัทธ์ชัยคำแหงท่านประชานาธิบดีของฝรั่งเศสว่า "... the King of England reigns but does not rule; the President of the United States rules but does not reign; the President of France neither reigns nor rules..."¹

รัฐสภาจะประกอบด้วยสภานิติบัญญัติ (Senate) และสภามหาชน (Chamber of Deputies) สมาชิกสภานิติบัญญัติจะใช้วิธีเลือกตั้งแบบ electoral colleges จากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และจะมีกำหนดอยู่ในตัวแทนงวดที่ 9 นี้ ตามทฤษฎีสภานิติบัญญัติเท่าเทียมกับสภามหาชน และในการปฏิบัติจะเป็นผู้ดูแลการทำงานของสภามหาชน อีกที่ มีอำนาจแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงร่างกฎหมายที่ผ่านสภามหาชนมาแล้ว ตลอดจนปฏิเสธกฎหมายฉบับดังกล่าว และกฎหมายฉบับนั้นจะตกไป อีกต่อหนึ่ง ไม่สามารถนำเข้าสภานิติบัญญัติได้ แต่ถ้ามีการลงคะแนนเสียงไม่ไว้วางใจในร่างกฎหมายใด ก็จะนำเข้าสภานิติบัญญัติได้ แต่ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากสภานิติบัญญัติ ก็จะถูกตัดสิทธิ์ไม่สามารถนำเข้าสภานิติบัญญัติได้

สมัชิกสภាឡັດແກ່ນມາຈາກການເລືອກຕັ້ງທົ່ວໄປ (universal manhood suffrage) ແລະ ອູ້ໃນ
ຕຳແໜ່ນໄດ້ 4 ປີ ໃນສມັຍນີ້ທີ່ວັງກັນວ່າຈະເບີນເສີຍສູງສຸດຂອງຄົນຝ່າງໆເກສ ໃນຫຼານະທີ່ເປັນສັກນິດນັ້ນຢູ່
ສັກພັດແກ່ນຈະມີອ້ານາຈເໜີ້ອກກຽມຍາທຸກຈົນນັບ ແລະ ໃນຫຼານະເປັນວັນສັກຈະເປັນຜູ້ຄວນຄຸມ ດ.ຮ.ນ.
ດ້ວຍການອອກເສີຍ “ໄຟ ໄວວາງໃຈ” ບໍ່ຮົວໄມ່ຢົມຜ່ານກຽມຍາທີ່ ດ.ຮ.ນ. ເສັນອມາ

ประชาชนเขินดีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการชี้ช่องที่รัฐสภาส่งมาให้ เท่ากับว่ารัฐสภาเป็นผู้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งคณะกรรมการชื่อนั้นเอง ถึงแม้ ค.ร.ม. ของฝรั่งเศสจะมีรูปแบบเช่น ค.ร.ม. ของอังกฤษ แต่การทำงานต่างกันไปมากที่เดียว เนื่องจากฝรั่งเศสมีพระราชบัญญัติ มากราย และไม่มีพระราชบัญญัติสามารถควบคุมเสียงข้างมากในสภาผู้แทนได้เลย ฝรั่งเศสจึงต้องมีรัฐบาลผสมตลอดเวลา และถ้ารัฐบาลจะอยู่ให้ได้จะต้องหาเสียงสนับสนุนจากสภาพัฒนาให้ได้ เพราะฉะนั้นจะ ต้องหา “block” แต่การรวมเสียงในรัฐสภาเป็นสิ่งที่ทำได้โดยยาก เพราะฉะนั้นวิกฤตการณ์เกิดขึ้น เว้อยู่ๆ และรัฐบาลก็ต้องสับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา และยังกว่านั้นรัฐบาลแต่ละชุดจะมีนโยบายที่ต่างกัน ออกไป ทั้งนี้ เพราะสภาพัฒนา กับ ค.ร.ม. มิใช่คนกลุ่มเดียวกัน ในขณะที่รัฐบาลของอังกฤษถึงจะมี การเปลี่ยนตัวบุคคลแต่ในนโยบายจะยังคงไว้ซึ่งเดิม

คนผู้รึ่งเศษมีสิทธิจะตั้งพระคากองตัวเองได้ เนี่ยนนานวนโยบายของพระคากันเอง ต้องระวางค์หนาเสียงเลือกตั้งเอง และเสียเงินค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น พระคาการเมืองเกิดขึ้นมากนัยเห็นอ่อนกับตอกไม้ในทุกส่วนในรายการเลือกตั้ง ชั่งบางพระคากจะสายตัวไปก่อนเส้นทุกการเลือกตั้งเสียอีก นอกจากนั้นสามารถของพระคากูพันกับหัวหน้าพระคานากกว่าจะทุ่มเทตัวเองให้กับพระคาก ตั้งนั้นในรายนั้น มีเจพะกอล์ฟสั่งงานบินยนและคอมบินิสอร์หัวเมืองที่มีการงานบริหารงานพระคาก็ต้อง ปี ๒๕๖๗ ๘๙ ๑๐๓

¹ J.S. Sohapino, *European History*,

(Massachusetts : Houghton Mifflin Co., 1868) p. 33..

1914 พระคริการเมืองยังมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เพราะผลของการณ์เดรฟุส (Dreyfus Affair) กลุ่มผู้นำทางการเมืองได้เสียงสนับสนุนมากขึ้น ในขณะที่ความนิยมพรรคร่วมด้วยความต่อต้านจนเป็นที่สังเกต

พระคริการเมืองของฝรั่งเศสพอแบ่งได้ดังต่อไปนี้ กลุ่มขวาจัดได้แก่ พวกรัฐนิยมกษัตริย์ และกลุ่มชาตินิยมซึ่งต้องการจะฟื้นฟูระบบทักษิรี่ Popular Liberal Party ซึ่งมีสมาชิกเป็นพวกแคร์-ออลิคริพับลิกันเป็นกลุ่มขวาถัดมา กลุ่มนี้ต้องการเห็นความสมัพน์ที่ดีของศาสนา กับสาธารณรัฐ สนับสนุนการปฏิรูปทางสังคม เช่นให้มีการเลือกตั้งแทนระบบ Proportional Representation เห็นได้ชัดว่า ที่ควรจะให้ทางวัฒนธรรมเข้ามาริหารการศึกษา สนับสนุนกฎหมายบังคับสิทธิในทรัพย์สมบัติ สมาชิกของพวกรุ่นนี้นักจากจะเป็นพวกชนชั้นสูง และพระแล้วัยมีชราวน่าอยู่ด้วยอีกไม่น้อย

กลุ่มเซ็นเตอร์ (Centre) เป็นพวกริพับลิกันหัวปานกลาง ต้องการรักษาผลประโยชน์ของชนชั้นกลางที่ค่อนข้างร่ำรวย (upper middle class) โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักอุดหนุนกรรมและนายธนาคารยืนยันในเรื่องสิทธิทรัพย์สินและเสรีภาพส่วนบุคคล และสนับสนุนระบบสาธารณรัฐ แต่จะใช้นโยบายอนุรักษ์นิยม ดังนั้นจึงต้องต้านการปฏิรูปทางสังคม ต่อต้านการก่อตั้งสหภาพกรรมการ เก็บภาษีรายได้ต่อคนภาษีมรดก

ผู้นำชั้นที่ 3 พวกรัฐนิยม คือ radical, socialist และ radical socialist พวกรัฐนิยมโดยมากเป็นพื้นค่ายลัทธิกลุ่มของแแกมเบตต้าเรื่องให้ใช้นโยบายปรบบัณฑิต ประนอม และได้เคยแสดงความไม่เห็นด้วย กลุ่มนี้ต้องการจะจัดการอย่างโดยอย่างหนึ่งกับผู้นำนิยมกษัตริย์และพระให้แตกหักลงไป จึงได้สนับสนุนให้ออกกฎหมายต่อต้านพระ สมาชิกกลุ่มนี้จะมาจากชนชั้นกลางที่ค่อนข้างยากจน (lower middle class) และพวกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ พวกรัฐนิยม Radical Socialist มีความรุนแรงมากกว่า Radical เช่น พูดว่า “the bourgeois party with a popular soul” กลุ่มนี้สนับสนุนให้รัฐเข้าควบคุมการอุดหนุนกรรม ให้ออกกฎหมายประกันสังคม ให้ช่วยเหลือผู้ที่ภูมิใจและเด็กที่ทำงานในโรงงานอุดหนุนกรรม Socialist เป็นพวกสุดท้ายในกลุ่มชั้นนำพวกรัฐนี้ต้องการให้ก่อตั้ง Cooperative commonwealth แต่กลุ่มสังคมนิยมก็ยังแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ อีก มีพวกรัฐที่สำคัญ คือ Unified Socialist Party

สมัยของจูลส์ เฟอร์รี่ (Jules Ferry) ระหว่างปี 1880—1885 เป็นเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสำคัญ ๆ เกิดขึ้นในฝรั่งเศสเป็นอันมาก ซึ่งสาเหตุสำคัญก็เนื่องมาจากการบริหารของนายกรัฐมนตรีจูลส์เฟอร์รี่ (ค.ศ. 1880—1881 และ ค.ศ. 1883—1885) เฟอร์รี่ใช้นโยบายปรับปรุงประเทศ ซ่อมแซมความเสื่อมโกรธตึ่งแต่สมัยของโนปีเลียนที่ 3 ทรงรามกับปรัสเซียและการจลาจลของคอมมูน แห่งปารีส รัฐบาลจุดไฟหม้อน้ำได้ยินยอมให้บรรดาลักษณะการเมืองที่ถูกเนรเทศออกไปก่อนเข้ามายังได้อีกครั้ง หนึ่ง นักจากนั้นยังใช้วิธีการประนีประนอมอื่น ๆ อีก เช่นให้จัดตั้งสหพันธ์กรรมกรรัฐได้ ให้เสริ-

ภาคทางการพิมพ์วางแผนการศึกษาระดับประถมและนั้นขึ้น เป็นต้น แต่การเข้าเกี่ยวข้องด้านการศึกษา ทำให้เกิดการขัดแย้งกับศาสตรา (แคชดอสติก) ทว่าก็เป็นสิ่งที่ فهوต้องการ โดยที่ไว้เพื่อรื้นความกิตติ์ต่อต้านศาสตราอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ปรับตัวของศาสตราในการนิอิทธิพลด้านการศึกษา รู้สึกว่าได้ออกกฎหมายให้พระเจ้าอยู่หัวแต่แคชดอสติกต่าง ๆ สอนในโรงเรียนของรัฐ ตลอดจนไม่อนุญาตให้โรงเรียนหรือวิทยาลัยของศาสตราจัดการสอบให้หรือให้ปริญญาบัตร จึงมีผลทำให้ก่ออุ่นศาสราไม่พอใจรัฐบาล และต้องการจะฉันสาหร่ายรัฐที่ 3 เสีย

สมัยของจูส์ เฟอร์รีเป็นสมัยของการขยายตัวด้านอาณาจิตรของฝรั่งเศสอย่างเห็นได้ชัดถึงแม้ว่าจะยังมีชาวฝรั่งเศสอีกเป็นจำนวนมากต้องการจะได้อัลชาต—ต่อเรนคินมาจากเยอรมัน แต่เฟอร์รีไม่เห็นด้วย เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศซึ่งคงอยู่ในสภาพโคลนเดียว ฝรั่งเศสจะไม่สามารถทำส่วนรวมโดยลำพังได้ เฟอร์รีเห็นว่าการขยายตัวด้านอาณาจิตรเป็นโอกาสที่ดีกว่า ได้ทั้งประโยชน์และหลักเลี้ยงการขัดแย้งกับเยอรมัน ตลอดจนจะได้ความเป็นมิตรจากเยอรมันอีกด้วยโอกาสทางของฝรั่งเศสจึงควรจะอยู่ที่คืนแคบของบริการและตะวันออกไกลมากกว่าในยุโรป ดังนั้นด้วยความสนับสนุนอย่างลับ ๆ จากบิสมาร์คในปี 1881 ฝรั่งเศสจึงยึดครองดูนีส ปี 1883 ครอบครองเกาะมาดาแก๊สกา ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ดำเนินนโยบายของไปเดียนที่ 3 ที่เคยทำไว้ในอินโดจีน ในที่สุดก็สามารถครอบครองดินแดนบางส่วนในอินโดจีน

นโยบายขยายดินแดนของจูส์ เฟอร์รีได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากประชาชนในประเทศนักอุดหนุนการพ่อใจที่ได้ขยายศาสตราการค้า นักชาตินิยมพ่อใจที่เห็นความยิ่งใหญ่ของชาติ ถึงแม้ฝรั่งเศสจะเสียหน้าอังกฤษกรณีอิป์ต์ในปี 1881 แต่รัฐบาลก็สามารถกู้ซื้อเสียงไว้ได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีคนบางกลุ่มไม่พอใจในนโยบายของเฟอร์รีเข่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกช้ายในสภาพผู้แทนซึ่งอยู่ภายใต้การนำของ约瑟夫 เกเม็งโซ (Georges Clemenceau) โดยอ้างว่านโยบายของเฟอร์รีทำกันเป็นการใจกรรมการจดหมายโอกาส ทำลายชาติเมือง ยึดไปกว่าหนึ่งปีเป็นการนำเงินภาษีของราชภูมิทั้งเป็นต่อ เพราะฐานะของเฟอร์รีขึ้นอยู่กับการขยายตัวด้านอาณาจิตร ดังนั้นเมื่อต้องประสบกับความพ่ายแพ้ในตะวันออกไกลในปี 1885 เฟอร์รีจึงแพ้เสียงในสภาพผู้แทนและต้องลาออกจากไป

สภาพทั่วไปตอนปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20

หลังจากสมัยของจูส์ เฟอร์รีสภาพการเมืองในฝรั่งเศสยังวุ่นวายมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะทำให้พาร์คการเมืองสังคมนิยมเข้ามายึดตั้งคติและรัฐบาลในที่สุด เนื่องจากการแข่งขันการปกครองรัฐมนตรีสัมภានายพลบุลลองเช่ (General Boulanger) ผู้ต้องการจะทำรัฐประหารเข่นเดียวกับที่หลุยส์ในนาปาร์ตเคยทำไว้ในปี 1848 ซึ่งความพยายามของบุลลองเช่ถึงจะไม่ประสบผลในทันทีแต่ก็

แสดงให้เห็นถึงการแตกแยกจากการเมือง มีคนเป็นจำนวนมากให้ความสนใจสนับสนุน อาทิ กษัตริย์และกลุ่มกรรมกรที่ไม่พอใจในนโยบายของนายกฯ แต่ก็มีกลุ่มนักอุดมการณ์ที่ต้องการเห็นอุดมการณ์เรียนที่อุดมไปด้วยเหล็กและถ่านหินกลับคืนมาเป็นของฝรั่งเศส และกษัตริย์ทรงทราบที่นับถือบูรณะเช่นเดียวกันในปี 1888 บูรณะเช่นเดียวกันได้วันเฉลิมสภากาชาดไทย จึงทรงมีอนุญาตให้ทำรัฐประหารสำเร็จโดยอัตโนมัติ แต่เมื่อมารถึงจุดนี้พวกร้ายและกลุ่มบริพันธิกันเห็นว่ารัฐธรรมนูญจะถูกคุกคาม จึงรวมพลังกันอีก ได้คัดค้านบูรณะเช่นเดียวกันที่ในสภานิติบัญญัติได้แนะนำให้รัฐบาลประกาศว่าบูรณะเช่นเดียวกันเป็นพวกร้ายชาติจะต้องขึ้นศาล ดังนั้นบูรณะเช่นเดียวกันที่นี้ไม่เบลเยี่ยม และม่าตัวตายในปี 1891

เหตุการณ์ที่สำคัญอันที่ 2 ได้แก่การครัวปัชญ์ในการชุดคดีบ้านมา เรื่องแซอกมาว่า เงินของหลวงเป็นจำนวนมากถูกนำไปอยู่ในกระเบื้องนักการเมืองที่เป็นหัวหน้าของรัฐบาลและสมาชิกสภานิติบัญญัติเริ่มแสดงความไม่ไว้วางใจรัฐบาล ในขณะเดียวกันก็เริ่มมีความรู้สึกต่อต้านพวกร้าย เพราะนักการเงินชาวเชียงใหม่เกี่ยวพันอยู่มากในการครัวปัชญ์ ซึ่งในที่สุดความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้ก็ถูกขยายเป็นข่าวลือที่จะล้มการปกครองสมัยสานติราษฎร์ เหตุการณ์สุดท้ายได้แก่กรณีของกบฏต้นเครื่องฟุ่มชั่งก์เกี่ยวพันกับหัวหน้าครัวปัชญ์และการต่อต้านพวกร้ายอีกเช่นกัน เรื่องมีอยู่ว่า นายทหารเชื้อชาติเชียงใหม่ที่เกี่ยวพันกับหัวหน้าครัวปัชญ์และการต่อต้านพวกร้ายอีกเช่นกัน ได้ถูกนำเข้ามาในกองทัพฝรั่งเศสถูกกล่าวว่าทำการลักถอนนำอาวุธไปขายให้กับฝ่ายเยอรมัน ซึ่งถือว่าเป็นศัตรูของชาติ เครื่องฟุ่มชั่งก์ได้ถูกตัดสินว่าผิดจริงและถูกกลงโทษคุกตัวจากการจำคุก ทว่าเกิดมีข้อสงสัยค่าตัดสินถูกกล่าว อาทิ เคลมังโซหัวหน้ากลุ่มสังคมนิยมและนักประพันธ์อิมิล โซล่า (Emile Zola) โดยสรุปฝ่ายชั้นนำทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นพวกร้ายหรือดี รีพับลิกัน และสังคมนิยมให้ความสนใจสนับสนุนเครื่องฟุ่มชั่ง ในการที่กลุ่มชาวฝ่ายทหารและฝ่ายแครออลิกต่อต้านเครื่องฟุ่มชั่ง ในที่สุดในปี 1896 ปรากฏว่าแยกสารต่างๆ ที่ปรักปรำเดฟุ่มชั่งเป็นของปลอม และนายทหารที่เกี่ยวข้องคือ พันเอกเยนรีก์ได้มาตัวตาย จึงเป็นที่แน่ชัดว่าเครื่องฟุ่มชั่งไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหา แต่กลับเป็นแพะรับบาปจากการครัวปัชญ์ของนักการเมืองและนายทหารบางคน ดังนั้นถึงคดีจะบีดไปแล้ว แต่ชาวฝรั่งเศสเกิดความรู้สึกที่ไม่เชื่อถือกองทัพ ไม่ไว้วางใจนักการเมืองฝ่ายขาวตลอดจนประธานาริบีดีถึงกับมีการวางแผนจะลอบฆ่าประธานาริบีดีในปี 1899 โดยพวกราษฎร์และมีผลทำให้กษัตริย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกร้ายชาติและมีการจลาจลในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี 1899 — 1905 สมาชิกกลุ่มสังคมนิยมได้เข้าร่วมในคณะรัฐบาล และเมื่อรัฐบาลเริ่มมีกลุ่มชาติที่ไม่ชอบพวกร้ายชาติและมีผลทำให้กษัตริย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกร้ายชาติและมีการจลาจลในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี 1899 — 1905 สมาชิกกลุ่มสังคมนิยมได้เข้าร่วมในคณะรัฐบาล และเมื่อรัฐบาลเริ่มมีกลุ่มชาติที่ไม่ชอบพวกร้ายชาติและมีผลทำให้กษัตริย์โดย Özellikle ที่รัฐบาลให้แบ่งแยกระหว่างวัดกับรัฐออกจากกันเด็ดขาด รัฐยกเลิกความช่วยเหลือที่เคยให้

กับวัต พร้อมทั้งจดตั้งคณะกรรมการพิเศษชื่อว่า “Associations Cultuelles” ทำการจัดการด้านทรัพย์สมบัติของวัต เป็นต้น

สภาพของฝรั่งเศสหลังจากพ่ายแพ้สงคราม普法เรีย์ย่างย่อຍับ ได้รับการดูถูกหัก ๆ ที่ก่อนหน้านี้ตนอยู่ในฐานะประเทศมหาอำนาจ เคยมีอานิคมไฟศาล สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อจิตใจของประชาชนมากอยู่แต้ว และยังต้องมาเผชิญกับภัยบิตของการจลาจลภายใน สถานการครัวปัชชั่นของรัฐบาลกรณีชุดคลองปานามา จนถึงความหัวก่าวของฝ่ายทหารในกรณีเดรฟุส ชาวฝรั่งเศสแทบจะสับหัว เริ่มเกิดความสงสัยในอนาคตของประเทศชาติ ตลอดจนถึงมนุษยชาติโดยทั่วไป ซึ่งสืบต่อ ๆ เหล่านี้เองได้มามีผลพัฒนาต่ออนุคติของชาวยุโรปในปลายศตวรรษที่ 19 เห็นได้จากการคนดีของฝรั่งเศสหลังจากปี 1870 ไม่แสดงออกในด้านความรื่นเริงสุขสดชื่นแบบกลุ่มโรเมโนดิค แต่ก็มีได้แสดงถึงความนั่นคงสงบแบบกลุ่มเรียลลิสต์ แต่กลับมองคนในแง่ร้าย เช่น กีเดอ โมปาตชัง (ค.ศ.1850 — 1893) เป็นนักประพันธ์เรียลลิสต์ผู้ยึดให้กับคนสุดท้าย ซึ่งข้อเขียนของเขามีแนวคิดยกถึงกับฟลับเบอร์ (Flaubert) อาจารย์ของเข้า จะใช้วิธีคาดการณ์ด้วยความรู้สึกที่มีความชัดเจน การเขียนนี้ให้เห็นถึงความชั่ว ráve และความดีของมนุษย์แต่ละชนชั้น และในแต่ละสภาพแวดล้อม ข้อเขียนของเขามีไว้ว่าจะเป็นการบรรยายในเรื่องความรู้สึกที่น่าสัมผัสรือความรื่นรมย์ในทัศนียภาพจะชี้ให้เห็นภาพทั้งหมดโดยไม่มีการบีบบัง และจะหันให้ผู้อ่านตัดสินใจเองจากความรู้สึกที่ได้รับจากข้อมูลต่าง ๆ และในแต่ละเรื่องก็จะมีลักษณะเป็นของตัวเองโดยเฉพาะ ก้าวโดยทัวไปถึงแม้ กีเดอ โมปาตชังจะไม่มีจุดหมายสูงสุดของชีวิตที่ดีไว้เป็นที่แน่นอนแต่ก็แสดงทำท่าที่ให้เห็นว่ามองโลกในแง่ขั้นขึ้น เห็นว่าถึงแม้ชีวิตจะไม่มีค่านักที่จะอยู่ต่อไป แต่ก็ยังน่าสนใจที่ควรจะยังมีชีวิตอยู่

มาถึงปลายศตวรรษที่ 19 เรียลลิสต์เริ่มเปลี่ยนแปลงรูปมาเป็น Naturalism เริ่มใช้วิธีการวิเคราะห์ สนใจในชนบทชั้นของสังคมแต่ก้ามของโลกอย่างขั้นยังคงมีอยู่ นักเขียนที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ได้แก่เอมิลล์ โซล่า (Emile Zola 1840 — 1902) โซลามองเห็นว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้น ป่าเถื่อนดุร้าย จะกระทำการใด ๆ ไปตามตัณหาที่มากระดับน โซลารักษาพันในการประท้วงคดีเดรฟุส มาก แต่โซล่าต่างไปจากฟลับเบอร์ที่ไม่ข้อวิจารณ์ที่คืนกันเรื่องจิตวิญญาณเป็นตัวบุคคล แต่ข้อเขียนของเขาก็แสดงให้เห็นเป็นอย่างตึงที่เกี่ยวกับ mass action การจลาจล และรัฐสภาที่มีแต่ความยุ่งเหยิง ส่วนนักเขียนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นอัลฟองส์ โดเดร์ (Alphonse Daudet ค.ศ. 1840 — 97) แสดงความรู้ชั้นชั้นวีรบุรุษ หรือปอต แวร์แลนน์ (Paul Verlaine ค.ศ. 1844 — 96) หรือจาก อนาคต (Jacques Anatole ค.ศ. 1844 — 1924) ต่างก็ยังสรุปว่าสังคมยุคใหม่เต็มไปด้วยความชั่วร้ายและอยุติธรรม

ความก้าวหน้าทางค้านเศรษฐกิจเป็นบั้จัยอีกอันหนึ่งที่ทำให้แนวโน้มทางการเมืองของฝรั่งเศสเปลี่ยนไป ฝรั่งเศสค้างไปจากอังกฤษและเยอรมัน ในขณะที่ประเทศทั้งสองเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรม ฝรั่งเศสยังคงวางแผนพื้นฐานชีวิตอยู่บนการเกษตร อุตสาหกรรมหลักของฝรั่งเศสได้แก่ผ้าไหมและเหล้าไวน์ ซึ่งก็ไม่ให้ผลประโยชน์แก่ประเทศมากนักอย่างไร ยิ่งเมื่อมีคลองสูเอซ สินค้าจากจีนและญี่ปุ่นหลังว่าหล่อเข้าสู่โลก และอิตาลี ยังพัฒนาสินค้าประมงขึ้นมาแข่งขัน เมืองลิยองศูนย์กลางอุตสาหกรรม ผ้าไหมที่ยังคงแข่งขัน แต่สุดท้ายเมื่อมีการผลิตผ้าใบเทียมขึ้นได้ ตลาดค้าผ้าของฝรั่งเศสจึงยังคงดำเนินต่อไป เนื่องจากภัยคุกคามที่มีต่อผ้าใบ แต่ในท้ายที่สุด ฝรั่งเศสก็ยังคงเป็นประเทศที่ร่ำรวยในขณะนั้น ชาวนาฝรั่งเศสได้รับเงินอุดหนุนเพื่อทำการปรับปรุงวิธีการเกษตร กรรมตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอุตสาหกรรม เช่น ผลผลิตเหล็กและถ่านหินในระยะ 1870 — 1904 สูงขึ้นถึง 6 เท่าของจากนั้นยังมีการพัฒนาด้านการคมนาคมโดยทั่วไป

แต่ความขัดแย้งทางค้านสังคมยังคงมีอยู่ และดูเหมือนว่าจะยังเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะสืบเนื่อง มาจากการที่รัฐบาลขาดเสียหาย จึงยังไม่มีนโยบายอะไรเป็นที่แน่นอน จนกระทั่งปี 1848 เศรษฐุ์ฝรั่งเศสยังคงไม่มีนโยบายปฏิรูปสังคมเป็นที่แน่นอน ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลมีเรื่องต้องต่อสู้กับกลุ่มนิยมชนชั้นเดียวและพวกแคชอร์ลิกอยู่ตลอดเวลา และประกอบกับประเทศไทยยังพัฒนาการอุตสาหกรรมไปไม่มากนัก จึงยังไม่มีบัญชาสังคมเช่นนี้ในอังกฤษหรือเยอรมัน จนหลังจากกรณีเครฟุสพากนิยมสารภาพรัฐ จึงเห็นว่าถึงเวลาที่จะร่วมมือกับกลุ่มสังคมนิยมให้เข้มแข็งขึ้น เห็นได้จากเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ. 1848 ได้มีการประชุมใหญ่ในกรุงลอนดอน จัดโดยรัฐมนตรีว่าการคือ — วาลเดค — โรสโซ (Waldeck — Rousseau) ประกาศว่าจะต้องเริ่มการปฏิรูปสังคมให้จริงจังกับนิตย์ และหันมือไปต่อสู้กับกลุ่มชนชั้นเดียว คือคนงานฝรั่งเศสเริ่มเปลี่ยนแปลง มีได้มองพากสังคมนิยมเป็นศัตรูร้ายกาจตั้งแต่ก่อน ค.ศ. 1848 ได้มีกฎหมายระบุชั่วโมงการทำงานของกรรมกรเป็น 10 ช.ม. และในปี 1907 ลดลงเหลือ 8 ช.ม. ค.ศ. 1906 ก็มี ก.m.ระบุให้กรรมกรหยุด 1 วันใน 1 อาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายประกันสังคมอีก 1 ต่อ如今เรื่องเงินบำนาญอีกด้วย

ขบวนการกรรมกรของฝรั่งเศสมีลักษณะแบ่งออกไปจากของประเทศอื่น ๆ ชนพันธุ์กรรมกร เป็นเรื่องราวของความก้าวหน้าและปฏิกริยาทางการเมือง ในปี 1791 รัฐบาลฝรั่งเศสเคยออกกฎหมาย การรวมตัว (Law of Coalitions) ห้ามมิให้มีการรวมกลุ่มแม้แต่ในรูปของสมาคมอาชีพ ให้มีการคิด ค่ากันเป็นส่วนตัวเท่านั้น ชนพันธุ์กรรมกรจึงมีสภาพพิการอย่างมาก และการสไตร์คือว่าเป็นอาชญากรรม แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้กับพวกราษฎร์ทั้งหมด เพียงแต่การติดตามผลไม่เท่ากันเท่านั้น

เมื่อฝรั่งเศสเริ่มเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม กรรมการมีจำนวนมากขึ้น และเมื่อถูกกวาดล้าง การจับกุมกันจึงเป็นไปอย่างบัน ๆ แต่ก็กว้างชวางและมีสักข์มารุนแรง และเกี่ยวข้องกับชวนการทางการเมือง อีน ๆ ซึ่งจะเห็นปฏิกริยาได้ในการปฏิวัตินี้ 1830 และ 1848

การปฏิวัตินี้ 1848 มีผลให้ชวนการกรรมกรเข้มแข็งขึ้น คนเหล่านี้มีทฤษฎีสังคมนิยมของ หลุยส์ บล็องเช้านานมีนัยสำคัญ และการชราวนาริสก์ได้ทำการเคลื่อนไหวสำคัญในวัน “June Days” และเป็นเพรษถูกกำจัดไปอย่างรุนแรง มีผลทำให้เกิดความคิดจะใช้การปฏิวัติเป็นวิธีการต่อสู้ และ การปฏิวัติที่จะเกิดขึ้นจะเป็นของกรรมกรต่อสู้กับบุชัวร์

หลังนี้ 1870 สมพันธ์กรรมกรเริ่มนิรุานะคืบขึ้น ซึ่งเป็นเพรษได้แสดงตัวให้เห็นถึงการเดินสายกลาง ในปี 1884 จึงมีกฎหมายยินยอมให้มีการรวมกลุ่มกรรมกรได้ โดยถูกต้อง 1895 มีการรวมตัว กันภายใต้ชื่อ “General Confederation of Labor” พร้อมทั้งประกาศว่าจะไม่ขึ้นกับกลุ่มการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น จะต่อสู้เพื่อการอยู่ดีกินดี สิทธิ เสรีภาพของกรรมกรแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกลุ่ม หัวรุนแรงอยู่อีกเช่น กลุ่มชินดิคาลิส ซึ่งสนับสนุนการสไตร์คท์ไว้ ไม่ยอมประนีประนอมใด ๆ ทั้งสิ้น แต่หลังจากพวกกรรมกรที่ไฟทำการสไตร์คท์ไว้แล้วแล้วในปี 1910 อิทธิพลของลัทธิชินดิคาลิส ก็เสื่อมลง และพวกสังคมนิยมหันกลับมาใช้วิธีการเจรจาในรัฐสภาเพื่อเปลี่ยนนโยบายเศรษฐกิจของ ประเทศ

อย่างไรก็ตามในระยะนี้มีนักการเมืองเด่น ๆ หลายคน เช่น อารีสติด บริอัง (Aristide Briand ค.ศ. 1862—1932) ถึงแม้บริอังจะอยู่ในกลุ่มสังคมนิยมแต่ก็มีหัวหน้าสมัย สนับสนุนการ เป็นสันนิบาต ได้ เคยสนับสนุนให้ออก Separation Law และเคยได้รับเลือกตั้งเป็นนายก รัฐมนตรีอยู่หลายสมัย

จอง โจแรส (Jean Jaurès ค.ศ. 1859—1914) เป็นนักการศึกษาที่นิยมสังคมนิยม และ ในอดีตเคยได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ในสมัยที่เกิดกรณีเดรฟูส โจแรสก์เป็นคนหนึ่งที่ออกเสียง ต่อต้านกลุ่มทหารและพระออย่างแข็งขัน แต่มิได้หมายความว่าเข้าจะเอียงซ้ายจัด โจแรสเป็นนักปฏิรูป มากกว่าเป็นนักปฏิวัติและเป็นคนที่เข้าใจถึงสถานการณ์ได้อย่างดี เขาไม่เคยสนับสนุนให้แก้แค้นเยอรมัน แม้แต่ในปี 1914 โจแรสยังเป็นคนพูดชักชวนให้ฝรั่งเศสต้านการสนับสนุนเยอรมัน แล้วเพราเหตุ ผลดังกล่าวในที่สุดเขาก็ถูกกลบฆ่าตายโดยพวกชาตินิยมหัวรุนแรง

จอร์จ เคลมังโซ่ (George Clemenceau ก.ศ. 1841 — 1929) เป็นนักการเมืองอีกผู้หนึ่งที่เด่นมาก เขาเป็นหัวนักการเมืองและนักหนังสือพิมพ์ ตอนหนุ่มเคยสังกัดอยู่ในกลุ่มของแคมเบลต้า ซึ่งเรียกว่า “เอียงซ้าย” และตลอดชีวิตของเขาก็ทำการต่อต้านกลุ่มนิยม monarchist และพระคยาดมา เคลมังโซ่เป็นนักการเมืองที่มี influence ในการเมืองฝรั่งเศสเป็นที่ร่วงแรงของนักการเมืองคนอื่น ๆ จนได้รับฉายาว่า “wrecker of ministres”

พระราชนครินทร์ที่ 19 ต่อมาครองราชที่ 20 ก็ถูกใจว่าเป็นช่วงของการผันแปรทางการเมืองของฝรั่งเศส และยังถูกกระทำด้วยพษังชาตินิยมที่ต้องการขยายตัว ทั้งในด้านการเมืองและเชื้อเรียงเกี่ยวกับชาติ จนถูกเนรเทศและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ดี จึงต้องหนีไปอยู่ในอังกฤษ